

Anti-Pestprotocol

September 2020

Inhoudsopgave

1.	Visie van de school	3
	Anti pestbeleid	3
2.	Wat is pesten	3
	2.1. Definitie van pesten	3
	2.2. Digitaal pesten.....	3
3.	Preventieve aanpak.....	3
	3.1. Investeren in een positieve groep en positief gedrag.....	3
	3.2. School- en klassenregels.....	4
	3.3. Grenzen leren aangeven	4
	3.4. Toezicht	4
	3.5. Digitale veiligheid	4
	3.6. Rol van ouders.....	4
4.	Als er gepest wordt	4
	4.1. Het signaleren en melden van pesten.....	4
	4.1.1. Vertrouwenscontactpersonen	5
	4.2. Anti-pestcoördinator	5
	4.3. Wat te doen als er sprake is van pestgedrag	5
	4.4. Stappenplan uitvoering anti-pestprotocol	6
5.	Aanvullende informatie (tips voor hulp aan de betrokkenen).....	7
	5.1. Hulp aan de pester	7
	5.1.1. Mogelijkheden voor de begeleiding van de pester:.....	7
	5.2. Hulp aan het slachtoffer	7
	5.2.1. Mogelijkheden voor de begeleiding van het slachtoffer.....	7
	5.3. Betrekken van de zwijgende middengroep.....	8
	5.4. Wat ouders kunnen doen.....	8
	5.4.1. Ouders van gepeste kinderen.....	8
	5.4.2. Ouders van pesters.....	8
	5.4.3. Alle andere ouders	9

1. Visie van de school

Anti pestbeleid

Pesten is een serieus probleem dat helaas op elke school voorkomt. Op de Zuiderzee vinden we het belangrijk dat kinderen (en ook personeel en ouders) zich veilig en welkom kunnen voelen. Heldere afspraken en regels over gewenst gedrag in de school en in de groep horen daarbij. We investeren in een positief werk- en leerklimaat in de school en besteden veel aandacht aan het aanleren van gewenst gedrag en het vormen van een positieve groep. Hiermee weten we veel pestgedrag te voorkomen. Daar waar pesten toch voorkomt, streven we ernaar dat dit zo spoedig mogelijk stopt.

Hoe we dat doen is beschreven in dit protocol.

2. Wat is pesten

2.1. Definitie van pesten

Er is sprake van pesten wanneer een leerling herhaaldelijk door anderen wordt bejegend op manieren die kan leiden tot lichamelijk of psychisch lijden. Pesten uit zich in gedragingen als het uiten van bedreigingen, slaan, schoppen en ander fysiek geweld, verbaal geweld, zoals schelden, uitlachen, belachelijk maken, buitensluiten en roddelen.

Plagen is niet hetzelfde als pesten. Het verschil kan als volgt worden weergegeven:

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend 'slachtofferschap'	Steeds hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak / voortdurend

We definiëren pesten als volgt:

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, waarbij er sprake is van een ongelijkwaardige relatie.

2.2. Digitaal pesten

Pesten komt niet alleen voor in de dagelijkse sociale en fysieke omgang op school en op de weg naar huis, maar ook in digitale vorm. Ook pestgedrag via social media nemen wij serieus.

3. Preventieve aanpak

3.1. Investeren in een positieve groep en positief gedrag

Op de Zuiderzee proberen we pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen. De sfeer in de klassen en in de hele school is daarom van groot belang. Om het ontstaan van een positieve groep te bevorderen, besteden wij vooral in het begin van een nieuw schooljaar veel aandacht aan groepsvormende

activiteiten en het aanleren en implementeren van klassenregels, schoolregels en routines. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de methode 'Grip op de groep'.

3.2.School- en klassenregels

In de school zijn heldere regels over welk gedrag gewenst is. Belangrijke regels zijn:

- ◆ Ik respecteer mezelf en anderen
- ◆ Ik laat werk en spullen van anderen met rust
- ◆ Ik luister naar leerkrachten en andere medewerkers van school

Elke groep formuleert aan het begin van het jaar zelf drie of vier groepsregels waaraan de groep zich committeert. Deze regels zijn concreet en duidelijk en positief gesteld.

De leerkracht helpt de kinderen om zich de regels en afspraken eigen te maken en zich positief te gedragen.

3.3.Grenzen leren aangeven

Kinderen leren hun grenzen aangeven en omgaan met grensoverschrijdend gedrag van anderen. Hiermee wordt in de klas geoefend. Kinderen leren om 'Stop' te zeggen en te benoemen welk gedrag moet stoppen en wat ze wel willen. We stimuleren kinderen om kleine problemen en plagerijtjes zelf op te lossen. Is het probleem te groot om zelf op te lossen, dan kan het kind voor hulp bij de leerkracht terecht.

3.4.Toezicht

In de klas, de school en op het plein is er toezicht van leerkrachten en andere volwassenen. Deze stimuleren de naleving van regels, een goede omgang met elkaar en signaleren ongewenst gedrag. Bij ongewenst gedrag wordt direct ingegrepen.

3.5.Digitale veiligheid

Kinderen leren op school om op een veilige manier om te gaan met de digitale wereld. Groep 7 neemt jaarlijks deel aan de week van de mediawijsheid.

3.6.Rol van ouders

We vragen van ouders om ook thuis aandacht te besteden aan het aangeven en respecteren van grenzen en om regelmatig mee te kijken naar wat kinderen op sociale media doen en hierover in gesprek te gaan.

4. Als er gepest wordt

Als er sprake is van pestgedrag is het de taak van de school om samen met alle betrokkenen maatregelen te nemen om het pesten zo spoedig mogelijk te stoppen.

4.1.Het signaleren en melden van pesten

In de klas, de school en op het plein wordt door leerkrachten en andere volwassenen die ongewenst gedrag signaleren direct ingegrepen.

Helaas speelt pestgedrag zich vaak af buiten het zicht van de leerkracht. Niet ieder kind durft dit gedrag vervolgens bij de leerkracht te melden. Wij vinden het daarom van groot belang dat ouders zo snel mogelijk contact op nemen met de leerkracht, als er signalen zijn van pestgedrag.

Vanaf het moment dat pestgedrag gemeld wordt bij de leerkracht door het kind zelf, andere kinderen, ouders of anderen, handelt de leerkracht volgens stappenplan in paragraaf 4.4. Vanaf stap 3 wordt de anti-pestcoördinator in de school ook op de hoogte gebracht.

4.1.1. Vertrouwenscontactpersonen

In de school is er een leerkracht met de taak van vertrouwenscontactpersoon (VCP). Als een kind wordt gepest ligt het voor de hand dat het hiermee naar de ouders of naar de eigen leerkracht gaat. Het kind kan ook terecht bij de VCP. De VCP bespreekt dan met het kind welke stappen genomen moeten in het anti-pestprotocol.

4.2. Anti-pestcoördinator

Het eerste aanspreekpunt bij pesten is de groepsleerkracht. Ouders, kinderen en leerkrachten die te maken krijgen met pesten kunnen ook terecht bij de anti-pestcoördinator. Deze vangt het gepeste kind (en de ouders) op. Samen wordt de situatie in kaart gebracht en bekeken welke acties mogelijk zijn om de peestsituatie op te lossen. De anti-pestcoördinator verwijst en begeleidt het aanspreekpunt pesten in de meeste gevallen terug naar de groepsleerkracht en indien nodig naar anderen binnen of buiten de school. De anti-pestcoördinator houdt zicht op de afhandeling en op het voorkomen van peestsituaties in de school en doet aanbevelingen voor beleid op dit gebied.

Omdat de anti-pestcoördinator bij voorkeur een bekend gezicht in de school is met ervaring met opvang, begeleiding en gesprekstechnieken, is deze taak op de Zuiderzee bij de directeur belegd. Hiermee onderstrepen we ook het belang van het voorkomen en stoppen van pestgedrag.

4.3. Wat te doen als er sprake is van pestgedrag

- Is er sprake van pestgedrag dan maakt de leerkracht aan alle betrokkenen duidelijk dat er sprake is van pestgedrag en dat dit moet stoppen.
- Het gepeste kind kan rekenen op de hulp van de leerkracht en aan de pester wordt duidelijk gemaakt welk gedrag niet wordt geaccepteerd. In voorkomende gevallen worden medeleerlingen aangesproken op hun verantwoordelijkheid.
- Er worden afspraken gemaakt met de pester en het slachtoffer.
- Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag en bij herhaling van het pestgedrag volgt een straf of consequentie voor de pester. In eerste instantie wordt hierbij gehandeld volgens het protocol 'gewenst gedrag'. Als het nodig is voor de veiligheid van het slachtoffer kunnen er ook andere maatregelen worden genomen (alleen spelen in het zicht van de leerkracht, niet buitenspelen, later naar huis, etc.). De leerkracht betreft de ouders van het slachtoffer en de ouders van de pester en maakt afspraken over het vervolg. Dit wordt vastgelegd in ParnasSys.
- De intern begeleider en/of de anti-pestcoördinator en de directeur worden op de hoogte gebracht. Indien nodig worden ook andere teamleden geïnformeerd.
- Is dit niet afdoende, dan treedt het stappenplan schorsen en verwijderen van ABSA in werking.
-

4.4. Stappenplan uitvoering anti-pestprotocol

Datum	Acties / gebeurtenissen	Betrokkenen	Afspraken / sancties
	Eerste signalen van pesten ↓		
	Eerste gesprek met betrokken kinderen door leerkracht, waarin wordt duidelijk gemaakt dat het gedrag pestgedrag is en dat het moet stoppen. ↓		
	Tweede gesprek met betrokken kinderen door leerkracht. Informeren ouders. Informeren anti-pestcoördinator. Eventueel de rest van de klas betrekken bij het stoppen van het pesten. ↓		
	Gesprek met pester(s) en hun ouders door leerkracht. Gedrag moet stoppen. ↓		
	Uitvoer afspraken en sancties volgens protocol ongewenst gedrag. ↓		
	Directeur nodigt ouders pester uit voor een gesprek. Gedrag moet stoppen. ↓		
	Casus wordt besproken in ZBO voor advies. ↓		
	Opvolgen advies en uitvoer afspraken en sancties. ↓		
	Directie adviseert ouders van de pester om het kind een andere omgeving te bieden op een andere school. ↓		
	Schorsing en verwijdering van pester van school volgens protocol ABSA.		

5. Aanvullende informatie (tips voor hulp aan de betrokkenen)

5.1. Hulp aan de pester

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

5.1.1. Mogelijkheden voor de begeleiding van de pester:

- Duidelijk maken dat pesten verboden is in en om de school. Aanleren van positief gedrag. Gewenst gedrag laten oefenen en belonen als het goed gaat.
- Zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen) en het bieden van alternatieven.
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor het slachtoffer. Empathie ontwikkelen.
- Excuses aan laten bieden
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gewenst gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak? Deze zo mogelijk wegnemen.
- Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:
  - Een problematische thuissituatie
  - Zelf gepest zijn
  - Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
  - Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
  - Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
  - Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

5.2. Hulp aan het slachtoffer

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden. In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

5.2.1. Mogelijkheden voor de begeleiding van het slachtoffer

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten. Inzicht geven in eigen gedrag. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Het kind in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren. Zoeken en oefenen van een andere reactie. Benadruk dat het niet aan het kind zelf ligt dat het wordt gepest.

- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van het kind benadrukken.
- Gesprek tussen de ouders van het slachtoffer en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

5.3. Betrekken van de zwijgende middengroep

Pesten is een groepsprobleem en komt niet voor (of dooft snel weer uit) in een positieve groep. Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen. Door gebruik te maken van een boek of een film is het mogelijk om er 'neutraal' over te spreken. Belangrijk is dat de groep het pestgedrag afkeurt en empathie krijgt voor het slachtoffer.
- Via rollenspel oefenen hoe je als omstander kunt reageren op een pestsituatie.

5.4. Wat ouders kunnen doen

[Bron: brochure "Pesten op school, hoe ga je er mee om?"]

5.4.1. Ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Breng de leerkracht van uw kind wel op de hoogte van wat er speelt.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

5.4.2. Ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Blijf rustig: elk kind loopt kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.

- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

5.4.3. Alle andere ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.